

KOMISE PRO CENNÉ PAPIŘY

Dochází v případě, kdy dceřinná společnost obchodníka s cennými papíry vykonává činnost znaleckého ústavu ze strany obchodníka s cennými papíry k obcházení speciality předmětu podnikání obchodníka?

Ustanovení § 45 odst. 2 in fine zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenných papírech“) zakazuje obchodníkovi s cennými papíry vykonávat jiné činnosti než poskytování investičních služeb, ke kterým má povolení Komise, vykazují-li znaky podnikání. Obcházením zákona se pak rozumí úkon, který „sice není se zákonem v přímém rozporu, ale ve svých důsledcích vede k tomu, že zákon není dodržen.“ (viz Holub, Bičovský: Občanský zákoník, Komentář, § 39). Pokud má obchodník dceřinnou společnost s předmětem podnikání, který není pokryt povolením obchodníka, může se ve smyslu výše uvedeného jednat obcházení zákona. Obchodník v takovém případě sice zákon formálně dodrží, chová se ovšem tak, že zákon v důsledku dodržení není (obchodník je, byť zprostředkovaně, angažován v podnikání, které nesmí vykonávat, a účelu zákona tedy není dosaženo). Za takové obcházení zákona by bylo možné obchodníka postihnout zejména v případě, že by v důsledku své angažovanosti v jiných činnostech přestal splňovat předpoklady pro udělení povolení ve smyslu § 46 odst. 1 zákona o cenných papírech, a to i odnětím povolení.

Uvedené pravidlo však dle našeho názoru nelze aplikovat mechanicky. O obcházení zákona půjde pouze tehdy, pokud není dosaženo účelu zákonné úpravy. Dle názoru Komise se nebude o obcházení jednat v případech, kdy dceřinná společnost vykonává činnost velmi blízkou podnikání obchodníka, která nevede k narušení věcných, personálních a organizačních předpokladů pro výkon činnosti obchodníka, ani se jinak nepříčí účelu sledovanému zákonem.

Hlavní význam principu speciality podnikání spočívá v zajištění vysoké míry specializace regulovaného subjektu na poskytování určitých služeb na kapitálovém trhu. Z tohoto pohledu Komise nespatřuje v samotné skutečnosti, že by dceřinná společnost obchodníka s cennými papíry vykonávala znaleckou činnost ve smyslu § 21 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“), obcházení zákona. Uvedená činnost se ze značné části obsahově překrývá s činností obchodníka s cennými papíry. Liší se pouze v tom, že výsledkem poradenské činnosti je doporučení určitého postupu, zatímco u činnosti znalce je to veřejná listina dokládající určitý stav. Zjišťování podkladů pro takový výstup je však obdobné. Výkonem znalecké činnosti na poli kapitálového trhu prostřednictvím dceřinné společnosti by tedy specializace obchodníka s cennými papíry nebyla ohrožena.

Smysl a účel § 45 odst. 2 zákona o cenných papírech však nespočívá pouze v zajištění co nejvyšší míry specializace obchodníka s cennými papíry, ale také v omezení finančních rizik, která by s sebou podnikání v jiných oblastech mohlo obchodníkovi přinést, a rovněž v zamezení střetu zájmů, k němuž by mohlo docházet. I z tohoto pohledu se znalecká činnost jeví jako přípustná, je ovšem důležité v každém konkrétním případě zvážit, nakolik se bude obchodník s cennými papíry v činnosti dceřinné společnosti přímo „angažovat“, což bude mít vliv i na míru rizika spojeného s daným podnikáním.

Přehlížet nelze ani ustanovení § 11 odst. 1 zákona o znalcích a tlumočnících, že v případě, kdy lze mít pro poměr znalce k věci, osobám apod. pochybnost o jeho nepodjatosti, nesmí znalec v konkrétním případě znaleckou činnost vykonávat. Dohled nad dodržováním tohoto ustanovení je především věcí soudu, který znalce jmenoval. Jestliže znalec přes výstrahu

KOMISE PRO CENNÉ PAPÍRY

porušuje své povinnosti, včetně povinností týkajících se vyloučení, může dojít k jeho odvolání (§ 20 zák. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících). V případě střetu zájmů mezi obchodníkem a znalcem by se však dle našeho názoru mohlo jednat též o porušení § 47b odst. 1 zákona o cenných papírech. Řešením by pak mohlo být (stejně jako u obchodů na vlastní a cizí účet) důsledné zřizování a dodržování „čínských zdí“.

V praxi je nutno zkoumat každý konkrétní případ, a to jak z hlediska předmětu podnikání dceřinné společnosti, vazeb mezi touto společností a obchodníkem s cennými papíry, tak především z hlediska dopadu případné existence dceřinné společnosti na předpoklady obchodníka s cennými papíry k poskytování investičních služeb.

Prezídium Komise schválilo dne 24. 6. 2002.

Kontaktní osoba: Lenka Novotná, 2109 6388